

FILOSOFI

Pensumliste vår 2017

**NTNU
NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE
UNIVERSITET
7491 TRONDHEIM**

Bøkene kan også finnes på andre språk enn de som er oppgitt i denne pensumlisten. Det beste er å ta kontakt med Akademika i hvert enkelt tilfelle.

Det undervises i følgende emner i vårsemesteret (se hjemmeside for informasjon om examen philosophicum):

FI1105 Etikk

FI1106 Estetikk

FI1303 Vitenskap, kunnskap, praksis

FI1402 Filosofihistorie II

FI3202 Teori og metode i filosofi

FI5200 Områdeetikk

Det gis i tillegg diverse seminarer som kan brukes til FI2101, FI2102, FI2103, FI2104, FI2900, FI3203, FI3205. Informasjon om seminarene oppgis senere.

EXFAC0008 TEKST OG ARGUMENTASJON

Brodersen, R.B., Bråten, F.J., Reiersgaard, A., Slethei, K. & Ågotnes, K.: *Tekstens autoritet*, Universitetsforlaget, Oslo, 2007. Pensum er kap. 1 - 6 og 9.
Reitan, M.: *Argumentasjonsteori*, Fagbokforlaget, Trondheim, 2016.

FI1101 SAMTIDENS FILOSOFI

Kompendium FI1101 (ny utgave høst 2016) – Tilgjengelig på It's Learning

Estetikk

Susan Sontag: "Mot fortolkning". *Agora*, nr. 2-3, 2011, 169-178.

Richard Shusterman: "Back to the future: Aesthetics today". *The Nordic Journal of Aesthetics*, no. 43, 2012, 104 -124.

Richard Shusterman: *Body Consciousness - A Philosophy of Mindfulness and Somaesthetics*. Cambridge University Press, 2008, 1-8, 19-28.

Arthur C Danto: «Kunstverden». *Kunstens avslutning*. Pax Forlag 2006, 7-45.

Nussbaum, Martha C: «Den narrative forestillingsevne» og «Fornuftige følelser». *Litteraturens etikk*. Pax forlag 2016, 25-57 og 167-195.

Tid

Truls Wyller: "Filosofiens tid: Bergson, Husserl, Heidegger". *Hva er tid*, Oslo: Universitetsforlaget, 2011, 59-79.

Q. Smith/L.N Oaklander: "The Problem of Change". *Time, Change and Freedom*, Oxford: Routledge, 1995, 57-65.

Paul Davies: "That mysterious Flow." *Scientific American*, Aug 2002, 8-13.

Adrian Bardon: "Time and Change". *A brief history of the philosophy of time*, New York/Oxford: Oxford University Press, 2013, 8 – 27.

Truls Wyller: "Er det noen tid der ute?". *Hva er tid*, Oslo: Universitetsforlaget, 2011, 99-116.

Medisinsk etikk og klinikk i livets slutfase

Rachels J.: "Active and passive euthanasia". *New England Journal of Medicine* 292, 1975, 78-80.

Materstvedt LJ, Førde R.: "Fra aktiv og passiv dødshjelp til eutanasi og behandlingsbegrensning". *Tidsskrift for Den norske legeforening* 131, 2011, 2138-40.

Materstvedt LJ, Magelssen M.: "Medical murder in Belgium and the Netherlands". *Journal of Medical Ethics*; Online First: doi:10.1136/medethics-2015-103128, 2016.

Materstvedt LJ, Bosshard: "Deep and continuous palliative sedation (terminal sedation): clinical-ethical and philosophical aspects". *The Lancet Oncology*, Volume 10, Issue 6 (June), 2009, 622-7.

Materstvedt LJ.: "Intention, procedure, outcome and personhood in palliative sedation and euthanasia". *BMJ Supportive & Palliative Care* 2, 2012, 9-11.

Anerkjennelse, performativitet og demokrati

J. Habermas: "Three Models of Democracy"; "Struggles for Recognition in Constitutional States". *The Inclusion of the Other*, MIT-Press 2000, kap. 8-9.

Judith Butler: "Performative Acts and Gender Constitution". *Theatre Journal* Vol. 40, 1988.

Judith Butler: "Excitable Speech". *Sovereign Performances*, Routledge 1997, 71-103.

FI1401 FILOSOFIHISTORIE I

Platon

Platon, *Faidon*.

Hans Georg Gadamer, "The Immortality of the Soul".

Aristoteles

Aristoteles, *Etikken*: bok I, II, III, VI. Utdrag fra bok X.

Aristoteles, *Om sjelen*: bok II kap. 1-3, bok III kap. 9.

Martha Nussbaum, *The Fragility of Goodness*, kap. 9.

Descartes

Descartes, *Meditasjoner*, bok I, II, VI. Kursorisk: bok III, IV, V.

Jaakko Hintikka, "Cogito ergo sum: Inference or Performance?"

The Correspondence between Princess Elisabeth of Bohemia and René Descartes (utdrag).

Middelalderfilosofi

Charles Taylor, *Sources of the Self*, kap. 7.

Hume

Hume, *A Treatise of Human Nature*, Bok I, del 1: I, II, III, IV, VII, del 4: VI; Bok III, del 1: I, II.

Tekstene av Gadamer, Nussbaum, Taylor, Descartes samt korrespondansen mellom prinsesse Elisabeth og Descartes inngår i **Kompendium FI1401 (utgave høst 2016)**. Tilgjengelig på It's Learning.

Kursorisk pensum:

Anthony Kenny, *A New History of Western Philosophy*.

FI1402 FILOSOFIHISTORIE II

John Locke: *Second Treatise of Government*, ed. R. H. Cox. Wheeling, Illinois: Harlan Davidson 1982.

<http://site.ebrary.com/lib/ntnu/detail.action?docID=10931969>

Christine Korsgaard: *Creating the Kingdom of Ends*, Cambridge: University Press, 1996, kap 1 (3-42).

<https://www.cambridge.org/core/books/creating-the-kingdom-of-ends/8C5CA1EFA210C42260A94D02494FD498>

Roger Scruton: *Kant: A Very Short Introduction*, Oxford University Press 2001, kap 2-4 (1-53). Online-utgave:

<https://books.google.no/books?id=uzVPdMGIKwQC&printsec=frontcover&#v=onepage&q&f=false>

Immanuel Kant: *Kritikk av den rene fornuft*, Oslo: Pax forlag 2009, B1-73, B132-140.

Engelsk online-utgave:

<http://site.ebrary.com/lib/ntnu/detail.action?docID=5000716>

Immanuel Kant: ”Grunnlegging til moralens metafysikk”, i *Morallov og frihet*, Oslo: Gyldendal 1970.

<http://www.nb.no/nbsok/nb/ac0d613ab5a25a87abaca309d1dd8b3a.nbdigital?lang=no#0>

Allen Wood, *Hegel's Ethical Thought*, Cambridge: Cambridge University Press 1990, kap. 1 og 3

<https://www.cambridge.org/core/books/hegels-ethical-thought/D409B1F04527F36C32227799D0B303E5>

Hegel, *Philosophy of Right*, Hoboken: Wiley-Blackwell, 2011 (Innledningen)

<http://site.ebrary.com/lib/ntnu/detail.action?docID=10518727>

Karl Marx, *Verker i utvalg 1 og 2*, Oslo: Pax 1970

(pensum: Marx, *Den tyske ideologi*, s. 53-55, 61-65, 68-80, 88-89, *Økonomisk-filosofiske manuskripter*, s.102-116 og Marx, *Feuerbachtene*)

<http://www.nb.no/nbsok/nb/6e321e6a2d178ddd50082e357b3b9900.nbdigital?lang=no#5>

<http://www.nb.no/nbsok/nb/3938a81b26891431fd9ddb15ddd34a4.nbdigital?lang=no#5>

Jonathan Wolf, *Why Read Marx Today?* Kap. 1

<http://www.talmidim.cz/Why.pdf>

Friedrich Nietzsche, *Moralens genealogy*, Oslo: Gyldendal, 1994. (bok I og II)

<http://www.nb.no/nbsok/nb/7d1527c4e1a08beb7c8571b4507ab256.nbdigital?lang=no#9>

Kursorisk pensum:

Antony Kenny, *A New History of Western Philosophy*, Oxford: Oxford University Press, 2010.

<http://eds.b.ebscohost.com/eds/detail/detail?sid=ca078892-3af6-4001-b955-b6d22f01c133%40sessionmgr104&vid=0&hid=121&bdata=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmU%3d#AN=516790&db=nlebk>

FI1104 DET 20. ÅRHUNDRES FILOSOFI

1. Oversiktslitteratur:

Paul Gorner: *Twentieth Century German Philosophy*, Ch. 1-6. Oxford University Press 2000 (191 s.)

2. Pensumartikler om filosofer og retninger legges ut på It's learning ved semesterstart.

3. Kompendium FI1104 med originaltekster. (utgave høst 2016) Tilgjengelig på It's Learning.

KOMPENDIUM DEL 1

1. Charles Sanders Peirce: "How to Make Our Ideas Clear", fra N. Houser & C. Kloesel (Ed.), *The Essential Peirce, Volume 1*, s. 124-141, Indiana University Press, Bloomington 1992. (Orig. 1878) (18 s.)
2. William James: utdrag fra *Pragmatism*, Harvard University Press 1975, s. 27-29, 31-34, 37, 40-41, 43-44, 106-107. (12 s.) (Orig. 1907)
3. Susan Haack: "The Pragmatist Theory of Truth", *The British Journal for the Philosophy of Science*, Vol. 27, No. 3 (Sep., 1976), s. 231- 249. (19 s.)
4. Gottlob Frege: "On Sense and Reference", fra P. Geach & M. Black (Eds.), *Translations from the Philosophical Writings of Gottlob Frege*, s. 56-78, Basil Blackwell, Oxford 1977. (Orig. 1892) (23 s.)
5. Bertrand Russell: "On Denoting", *Mind*, New Series, Vol. 14, No. 56 (Oct., 1905), s. 479-493. (15 s.)
6. Hans Hahn, Otto Neurath, Rudolf Carnap: "The Scientific Conception of the World: The Vienna Circle", fra Otto Neurath, *Empiricism and Sociology*, ed. by M. Neurath &

- R. S. Cohen, Reidel Publishing Company, Dordrecht 1973, s. 299-318. (Orig. 1929) (20 s.)
7. Rudolf Carnap: "Empirisme, semantikk og ontologi", oversatt av I. Gullvåg, fra I. Gullvåg (red.), *Carnap*, s. 165-185, Pax Forlag, Oslo 1968 (orig. 1950) (21 s.)
 8. W.V.O. Quine: "On Carnap's Views on Ontology", *Philosophical Studies: An International Journal for Philosophy in the Analytic Tradition*, Vol. 2, No. 5 (Oct., 1951), s. 65-72. (8 s.)
 9. Amie Thomasson: fra "Carnap and the Prospects for Easy Ontology", Sect. 1-2 (s. 1-9) (ms. 9 s.)
 10. W.V.O. Quine: "Two Dogmas of Empiricism", fra *From a Logical Point of View*, 2nd revised ed., s. 20-46, Harper & Row, New York 1963. (27 s.) (Orig. 1951)
 11. Scott Soames: "The Analytic and the Synthetic, The Necessary and the Possible, the Apriori and the Aposteriori", fra *Philosophical Analysis in the Twentieth Century, Vol. I*, s. 351-377, Princeton University Press, Princeton 2003) (22 s.)
 12. H. P. Grice and P. F. Strawson: "In Defense of a Dogma", *The Philosophical Review*, Vol. 65, No. 2 (Apr., 1956), s. 141-158. (18 s.)
 13. J. L. Austin: "Other Minds", *Proceedings of the Aristotelian Society, Supplementary Volumes*, Vol. 20, Logic and Reality (1946), s. 148-187. (40 s.)
 14. Ludwig Wittgenstein: utdrag fra *Filosofiske undersøkelser*, oversatt av Mikkel B. Tin, De norske bokklubbene 2003, Oslo 1997, §§ 1-23, 65-71, 116-133, 143-154, 185-191, 197-202, 217-219, 243-246, 258, 304-309. (48 s.) (Orig. 1953)
 15. Saul Kripke: utdrag fra *Wittgenstein on Rules and Private Language*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1982, s. 7-25. (19 s.)
 16. Charles Taylor: "To Follow a Rule", *Philosophical Arguments*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1997, s. 165-180. (16 s.)
 17. Saul Kripke: utdrag fra "Naming and Necessity", D. Davidson & G. Harman (eds.), *The Semantics of Natural Language*, Reidel, Dordrecht 1972, s. 253, 284-303, 347-350. (25 s.)
 18. Scott Soames: "Names, Essence, and Possibility" (avsnitt 1-3), fra *Philosophical Analysis in the Twentieth Century, Vol. 2*, s. 335-356, Princeton University Press 2003. (22 s.)
 19. Donald Davidson: "On the Very Idea of a Conceptual Scheme", *Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association*, Vol. 47 (1973-1974), s. 5-20. (16 s.)
 20. Hilary Putnam: "The Meaning of 'Meaning'", fra *Mind, Language and Reality. Philosophical Papers*, Vol. 2, Cambridge University Press, Cambridge 1975, s. 215-241, 245-252, 266-271. (41 s.)

21. David Lewis: "The Paradoxes of Time Travel", *American Philosophical Quarterly*, Vol. 13, No. 2 (Apr., 1976), s. 145-152. (8 s.)
22. Tyler Burge: utdrag fra "Philosophy of Language and Mind: 1950-1990", *The Philosophical Review*, Vol. 101, No. 1, s. 3-25. (23 s.)

KOMPENDIET DEL 2

23. Edmund Husserl: "Pure Phenomenology, Its Method, and Its Field of Investigation", I *The Phenomenology Reader*, s 124-133, Routledge, London 2004. (10 s.)
24. Martin Heidegger: utdrag fra *Væren og Tid*, Pax, Oslo 2007, §§ 12, 14-16, 25-26, 41. (40 s.)
25. Nils Gilje: "Martin Heideggers 'svarte hefter': Nazisme, antisemitisme og holocaust", *Nytt Norsk Tidsskrift* nr 4 2105, s. 317-328. (12. s.)
26. Hans-Georg Gadamer: fra *Sannhet og Metode* i Lægreid og Skorgen (red.) *Hermeneutisk lesebok*, s 115-136, Spartacus, Oslo 2001. (22 s.)
27. Jürgen Habermas: "Om Gadamers Sannhet og Metode" i Lægreid og Skorgen (red.) *Hermeneutisk lesebok*, s. 307-315, Spartacus, Oslo 2001. (9 s) (Orig. 1971)
28. Jon Hellesnes: "Den gale grisen hans Lars Liabø og dei tre verdene hans Jürgen Habermas, eller om formalpragmatikkens grunnlag" i *Grunnene*, s. 93-109, Universitetsforlaget, Oslo 2002. (17 s.)
29. Martha Nussbaum: "Emotions and Women's Capabilities" & "Commentary by Catherine Lutz", i Nussbaum & Glover (eds.): *Women, Culture and Development. A study of Human Capabilities*, s. 360-400, Clarendon Press, Oxford 1995. (39 s)
30. Jacques Derrida & Maurizio Ferraris: utdrag fra *A Taste for the Secret*, Polity Press, s. 3-18, 64-71. (24 s.)

FI1105 ETIKK

Grunnbok:

Piers Benn, *Ethics*, McGill-Queen's University Press 1998.
<http://site.ebrary.com/lib/ntnu/detail.action?docID=5004116>

Kompendium:

Truls Wyller, «Pluralisme og dialog: Rawls, Habermas og Apel» i Wyller, *Etikkens historie*, Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 1996, 175–191.

Frode Nyeng, «Eksistensialistisk etikk – respekt for menneskets radikale frihet» i Nyeng, *Etiske teorier – en systematisk fremstilling av syv etiske teoriretninger*, Bergen: Fagbokforlaget 1999, 123–136.

Øvrig pensum:

Thomas Nagel, "War and Massacre", *Philosophy and Public Affairs*, 2/1972, 123-144.

<http://philosophyfaculty.ucsd.edu/faculty/rarneson/Courses/Nagelwarandmassacre.pdf>

Peter Singer, "Famine, Affluence, and Morality", *Philosophy and Public Affairs* 3/1972, 229-243. [http://www.jstor.org/stable/2265052?seq=1 - page_scan_tab_contents](http://www.jstor.org/stable/2265052?seq=1-page_scan_tab_contents)

Jonathan Crowe, "Is an Existentialist Ethics Possible?", *Philosophy Now* - Issue 47.

https://philosophynow.org/issues/47/Is_an_Existentialist_Ethics_Possible

Tove Pettersen, "Moralsk frihet og situasjon: Simone de Beauvoir", *Norsk filosofisk tidsskrift* 4/2006, 284-295.

https://www.idunn.no/nft/2006/04/moralsk_frihet_og_situasjon_simonedebeauvoir

Alasdair McIntyre: "Dydene, livets enhet og tradisjon" i A. J. Vetlesen (red.), *Dydsetikk*, Oslo: Humanist forlag 1998, 22-46.

<http://www.nb.no/nbsok/nb/76a8c3c61c3cb3b378d6304978996ce4.nbdigital?lang=no#5>

FI1106 ESTETIKK

Kompendium:

Danto, Arthur, "Den kunsterniske tilegnelsen av virkelige objekter", i Kjærsti Bale (red.), *Estetisk teori*, Oslo, 2008, s. 299-323.

Greenberg, Clement, "Towards a Newer Laocoon", i *The Collected Works and Criticism I*, Chaicago, 1986, s. 23-38.

Bourdieu, Pierre, «Distinksjonen – en sosiologisk kritikk av dømmekraften», Oslo, 1995, s. 30-59.

Gadamer, Hans-Georg, "Kunst som lek, symbol og fest", i Bale 2008, s. 355-371.

Sontag, Susan, «Om stil» i *Agora*, nr. 2-3, 2011, s. 181-202.

- Felman, Shosana “Jaques Lacan: Madness and the Risks of Theory”, i *Writing and Madness*, 2003, s. 119-141.
- Cixous, Héleène, “Medusas latter” i *Nattspråk*, Oslo, 1996, s. 57-76.
- Merleau-Ponty, Maurice, “Cézanne’s tvil”, i Bale 2008, s. 254-270.
- Dewey, John “Å gjøre en erfaring”, i Bale 2008, s. 196-214.
- Shusterman, Richard, «*Body Consciousness*» Cambridge, 2008, s. 1-8, 19-28, 49-77.
- De Beauvoir, Simone, “Literature and Metaphysics”, i *Philosophical Writings*, 2004, s. 269-277.
- Sarte, Jean-Paul, “Hva vil det si å skrive?”, i *Hva er litteratur?*, Oslo, 1998, s. 25-41.
- Bourriaud, Nicolas, “Relasjonell form” i *Relasjonell estetikk*. Oslo, 2007, s. 12-33
- Ranciere, Jaques, “Estetikken som politikk”, i Bale 2008, s. 533-550.

FI1303 VITENSKAP, KUNNSKAP, PRAKSIS

Bøker

T. Lewens: *The Meaning of Science* (Pelican 2015), Intro., kap. 1-6, Epilogue.

Duncan Pritchard: *What is This Thing Called Knowledge*, 3. utgave (Routledge 2014), kap. 1-7, 9-10, 13, 15, 16.

P. Tomassi: *Logic*. Routledge 1999 (utvalg).

Kompendium (ny utgave våren 2017)

B. Barnes & D. Bloor: “Relativism, Rationalism and the Sociology of Knowledge”, i M. Hollis & S. Lukes (eds.) *Rationality and Relativism*, s. 21-47 (Blackwell 1982).

P. Berger & Thomas Luckmann: *Den samfunnsskapt virkelighet* (overs. Frøydis Wiik), s. 64-76 (Fagbokforlaget 2000).

P. Feyerabend: “How to defend society against science”, i I. Hacking (ed.), *Scientific Revolutions*, s. 156-167 (Oxford University Press 1981).

R. Fjelland: “Vitenskapen i samfunnet”, Ch. 12 i *Universet er ikke slik det synes å være*, s. 358-390 (Universitetsforlaget 2007).

- H.-G. Gadamer: "Det hermeneutiske problems universalitet", i *Forståelsens filosofi*, s. 52-68 (Cappelen 2003).
- P. Godfrey-Smith: *Theory and Reality*, kap. 8-9 (Chicago University Press 2003).
- S. Haack: "Epistemological reflections of an old feminist" *Reason Papers* 18 (1993), 31-43.
- S. Harding: "What is Feminist Epistemology?", Ch. 5 i *Whose Science? Whose Knowledge? Thinking from Women's Lives*, s. 105-137 (Cornell University Press 1991).
- S. Haslanger: "A Social Constructionist Analysis of Race" i B. A. Koenig et al. (eds.), *Revisiting Race in a Genomic Age*, s. 56-69 (Rutgers University Press 2008).
- J. Hellesnes: «Etikk-satsning? Om moralteknologi, diskursetikk og kvardagssokratisk verksemd», *Norsk filosofisk tidsskrift* 29 (1994), s. 1-15.
- J. Hellesnes: «Den sosialhygieniske tenkemåten», i *Grunnane*, s. 142-156. (Universitetsforlaget 2002).
- M. Horkheimer: "Tradisjonell og kritisk teori" (utdrag), i R. Kalleberg (red.), *Kritisk teori. En antologi over Frankfurter-skolen i filosofi og sosiologi*, s. 1-12, 16, 44 (Gyldendal 1970).
- M. Konnerup: «Evidensbasering af de social- og velfærdspolitiske professioner», i H. Grimen & L. I. Terum (red.), *Evidensbaset profesjonsutøvelse*, s. 87-109 (Abstrakt forlag 2009).
- J. McDowell: "Values and secondary qualities" i T. Honderich, red., *Morality and Objectivity: A Tribute to J.L. Mackie* (Routledge 1985).
- A. Miller: "Realism" i *Stanford Encyclopedia of Philosophy* (2014).
- B. Molander: *The Practice of Knowing and Knowing in Practices*, Ch. 1+3, s. 13-33, 71-98 (Peter Lang 2015).
- A. Noë: "Free Presence", Intr. i *Varieties of Presence*, s. 1-14 (Harvard University Press, online version, 2012).
- P. Nortvedt & H. Grimen: "Sensibilitet, kunnskap og etikk", kap. 3 i *Sensibilitet og refleksjon. Filosofi og vitenskapsteori for helsefag*, s. 37-60 (Gyldendal 2004)
- D. Pritchard: "Knowledge", i J. Shand (ed.), *Central Issues of Philosophy* (Blackwell 2009).
- N. Roll-Hansen: "Forskningen mellom vitenskap og byråkrati", *Nytt Norsk Tidsskrift* 1/1995, s. 97-110.
- G. Ryle: "Knowing How and Knowing That", Ch. II i *The Concept of Mind*, s. 26-60 (Hutchinson's 1949).
- H. Skjervheim: "Deltakar og tilskoder", i J. Hellesnes & g. Skirbekk (red.), Hans Skjervheim: *Mennesket*, s. 20-35 (Universitetsforlaget 2002).
- K. E. Tranøy: «Moral, etikk og moralfilosofi er tre forskjellige ting», kap. 1 i *Det åpne sinn. Moral og etikk mot et nytt årtusen*, s. 17-44 (Universitetsforlaget 1998).

FI3107 BIOTECHNOLOGY AND ETHICS

Samme pensum som høsten 2016 – Ta kontakt med instituttet.

FI3202 TEORI OG METODE

Pensum vil foreligge ved semesterstart.

FI5200 OMRÅDEETIKK

All pensumlitteratur er tilgjengelig i kompendiet på It's Learning:

Forskningsetikk og profesjonsetikk

1. Kalleberg, Ragnvald: «Håndtering og forebygging av vitenskapelig uredelighet», i Knut Ruyter (red.): *Forskningsetikk. Beskyttelse av enkeltpersoner og samfunn*. Gyldendal 2007, s. 185-211.
2. Solberg, Berge og Myskja, Bjørn: «Svaret er «mer etikk». Hva er spørsmålet?», i Rune Nydal og Berge Solberg (red.): *Juks, uredelighet og god forskningsetikk*. Tapir akademisk forlag 2006, s. 33-49.
3. Harald Grimen: «Profesjon og profesjonsmoral», i Anders Molander og Lars Inge Terum (red.): *Profesjonsstudier*. Universitetsforlaget 2008, s. 144-160.

Teknologietikk/RRI, miljøetikk og matetikk

4. Teknologietikk/RRI: Richard Owen et al: “A Framework for Responsible Innovation”, in Owen, Bessant, Heintz (eds): *Responsible innovation. Managing the Responsible Emergence of Science and Innovation in society*, Wiley 2013, pp. 27-50.
5. Miljøetikk: “From the Commons to Property” i Donald Van de Veer & Christine Pierce: *The Environmental Ethics & Policy book*, Wadsworth Publishing Company 1998, s. 347-376.
6. Matetikk: Comstock: “Ethics and Genetically Modified Food” pp. 122-140, og Kaiser: “the Ethics and sustainability of Aquaculture” i David M. Kaplan (ed): *The Philosophy of Food* University of California Press 2012, pp. 233-250.

Bioetikk, informasjonsetikk

7. Kuhse & Singer: *A Companion to Bioethics*, part XIII: The Teaching and Practice of Bioethics, Blackwell 2009, s. 573-593.
8. Tavani: “Privacy and cyberspace”, i *Ethics and Technology. Ethical issues in an Age of Information and communication Technology*, Wiley 2004, s. 117-150.

Rettferdig krig, global rettferdighet, sekularisme og religion

9. Michael Waltzer: Utdrag fra *Just and Unjust War. A Moral Argument with Historical Illustrations*. BasicBooks 1977, s. 3-47.
10. Global rettferdighet: Thomas Pogge: "General introduction" in *World Poverty and Human Rights*. John Wiley and Sons Ltd 2008, s. 1-33.
11. Sekularisme og religion: Jocelyn Maclure & Charles Taylor: *Secularism and Freedom of Conscience*, Harvard UP 2011, s. 9-53.

FI5205 CORPORATE RESPONSIBILITY AND ETHICS

Samme pensum som høsten 2016 – Ta kontakt med instituttet.

FI5206 TECHNOLOGY FOR A GOOD SOCIETY

Samme pensum som høsten 2016 – Ta kontakt med instituttet.

NB! I fag med selvvalgt pensum må godkjent pensumliste være innlevert på instituttkontoret innen 15. mars.

Institutt for filosofi og religionsvitenskap november 2016

Utdrag fra Lov om universiteter og høyskoler (om fusk)

Utdrag fra § 4-7. Annullering av eksamen eller prøve

(1) Styret selv eller institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1, kan annullere eksamen eller prøve eller godkjenning av kurs hvis kandidaten

a) ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden har skaffet seg adgang til å gå opp til vedkommende eksamen eller prøve, eller til å delta i vedkommende kurs, eller

b) forsettlig har forsøkt å fuske eller forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket i forbindelse med gjennomføring av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføring av vedkommende kurs.

(...)

(4) Adgangen til annullering foreldes ikke.

Utdrag fra § 4-8. Utestenging og bortvisning

3) En kandidat som har opptrådt slik som beskrevet i § 4-7 første eller annet ledd, eller forsettlig har medvirket til dette, kan ved vedtak av institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1, utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne lov i inntil ett år. Slik adgang til utestenging gjelder ikke for stipendiater ansatt ved institusjonen doktorgraden avlegges ved.